

הגדה של פסח

chabad.org

הגדה של פסח

סדר בדיקת וביעור חמץ

המנהג להניח פתיתי חמץ קשה זמן מה קודם הבדיקה כדי שימצאם הבודק. ועל פי הקבלה יש להניח עשרה פתיתין.
וקודם שיתחיל לבדוק יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ
עַל בְּעוֹר חָמֵץ:**

וצריך לחפש לאור הנר בכל המחבואות גם בסדקים שבקרקע. ולא ידבר בין הברכה לתחלת הבדיקה אפילו מענייני הבדיקה. ונכון שלא ישח, שלא מענייני הבדיקה, כל זמן בדיקתו. ויעמיד מבני ביתו אצלו לשמוע הברכה, שיבדקו איש במקומו, ולא ישוחו בינתיים. ויזהרו לבדוק תחלה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה, ולא ילכו לבדוק תיכף אחר הברכה לחדר אחר. ואחר הבדיקה יזהר, בחמץ שמשיר להצניעו למחר לשרפה או לאכילה, לשמרו שלא יולכוהו אנה ואנה, שלא יתפרר ויתגרר ממנו על ידי תינוקות או עכברים. וגם צריך לבטל אחר הבדיקה ויאמר:

**כֹּל-חַמֵּיץ וְחַמֵּיץ דִּיאָבָא בְּרִשׁוֹתֵי דִּלָּא חֲמוּתִיהּ וְדִלָּא בְּעֶרְתִּיהּ וְדִלָּא יִדְעָנָא לִיהּ
לְבַטֵּל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר בְּעַפְרָא דְאַרְעָא:**

ביום י"ד בשעה ה' יעשה לו מדורה בפני עצמו וישרפנו ויבטלנו. ובביטול היום יאמר:

**כֹּל-חַמֵּיץ וְחַמֵּיץ דִּיאָבָא בְּרִשׁוֹתֵי דְחֲזוּתִיהּ וְדִלָּא חֲזוּתִיהּ דְחֲמוּתִיהּ וְדִלָּא חֲמוּתִיהּ
דְּבַעֲרִתִּיהּ וְדִלָּא בְּעֶרְתִּיהּ לְבַטֵּל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר בְּעַפְרָא דְאַרְעָא:**

ויש לשרוף עשרה פתיתין ובשעת שריפת החמץ יאמר זה:

**יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּשֵׁם שְׁאֵנִי מִבְּעוֹר חָמֵץ מִבֵּיתִי וּמִרְשׁוֹתֵי בֵּיתִי
תִּבְעַר אֶת כָּל תְּחִיצוֹנִים וְאֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה תִּעֲבִיר מִן הָאָרֶץ וְאֶת יִצְרָנוּ הַרְע
תִּעֲבִירָהוּ מֵאֲתָנוּ וְתִתֵּן לָנוּ לֵב בָּשָׂר לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת וְכָל סִטְרָא אַחְרָא וְכָל הַקְּלָפוֹת וְכָל
הַרְשָׁעָה בְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה וְתִעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זְרוֹן מִן הָאָרֶץ וְכָל הַמְּעִיקִים לְשִׁכְנֵיהּ תִּבְעַרְם בְּרוּחַ
בְּעַר וּבְרוּחַ מִשְׁפָּט בְּשֵׁם שִׁבְעֵרַת אֶת מִצְרַיִם וְאֶת אֱלֹהֵיהֶם בְּיָמִים הָהֵם וּבְזֶמַן הַזֶּה אָמֵן סְלָה:**

סדר קרבן פסח

"ונשלמה פרים שפתינו" ותפלת מנחה היא במקום תמיד של בין-הערבים, ובזמן שבית המקדש היה קיים, היה הפסח נשחט אחר תמיד של בין-הערבים. כן ראוי לעסוק בסדר קרבן-פסח אחר תפלת המנחה, ויאמר זה:

קרבן פסח מביא מן הכבשים או מן העזים זכר בן שנה ושוחטו בעזרה בכל מקום אחר הצות ארבעה עשר דוקא ואחר שחיטת תמיד של בין הערבים ואחר הטבת נרות של בין הערבים. ואין שוחטין את הפסח על החמין. ואם שחט קודם לתמיד, כשר, ובלבד שיהא אחר ממרס בדם הפסח כדי שלא יקרש עד שיזרקו דם התמיד, ואחר כך יזרקו דם הפסח זריקה אחת כנגד היסוד. וכיצד עושין? שחט השוחט וקבל הכהן הראשון שבראש השורה ונתן לחברו, וחברו לחברו, ומקבל כלי המלא תחלה ואחר כך מחזיר הריקן. והיו שורות של בזיכי כסף ושורות של בזיכי זהב. ולא היו לבזיכין שולים שמא יניחם ויקרש הדם. אחר כך תולין את הפסח ומפשיטין אותו כלו וקורעין אותו וממחין את קרביו עד שיצא הפרש ומוציאין את האימורים והם החלב שעל הקרב ויותרת הכבד וב' כליות והחלב שעליהן והאליה לעומת העצה, ונותנם בכלי שרת ומולחם ומקטירם הכהן על גבי המזבח כל אחד לבדו. והשחיטה והזריקה ומחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת, ושאר עניניו אינם דוחין את השבת. וכן אין מוליכין את הפסח לבית כשחל בשבת אלא כת האחת הם מתעכבים עם פסחיהם בהר הבית והכת השניה יושבת לה בחיל והשלישית במקומה עומדת. חשבה, יצאו וצלו פסחיהם. בשלשה כתות הפסח נשחט ואין כת פחותה משלשים אנשים. נכנסה כת הראשונה נתמלאה העזרה נועלין אותה. ובעוד שהם שוחטין ומקריבין את האימורים קוראין את ההלל. אם גמרו אותו קודם שיקריבו כולם שונים אותו, ואם שנו ישלשו. על כל קריאה תוקעין ג' תקיעות תקיעה תרועה תקיעה. גמרו להקריב פותחין העזרה. יצאה כת ראשונה נכנסה כת שניה נועלין דלתות העזרה. גמרו, פותחין, יצאה כת שניה נכנסה כת שלישית ומעשה כולן שוין. ואחר שיצאו כולן רוחצין העזרה ואפילו בשבת מפני לכלוך הדם שהיה בה. וכיצד היתה הרחיצה? אמת המים היתה עוברת בעזרה והיה לה מקום לצאת ממנה, וכשרוצין להדיח את הרצפה, סותמין מקום יציאתה והיא מתמלאת על כל גדותיה מפה ומפה עד שהמים עולים וצפים מכאן ומכאן ומקבץ אליה כל דם וכל לכלוך שהיה בעזרה ואחר כך פותחין מקום יציאתה והכל יוצא עד שנשאר הרצפה מנקה ומשפה זהו כבוד הבית. ואם הפסח נמצא מריפה, לא עלה לו עד שמביא אחר:

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְאֲכֵי הַשָּׂרֵת מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלֶכֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

בּוֹאֲכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלֶכֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

בְּרַכּוֹנֵי לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלֶכֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

צֵאתְכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלֶכֶךְ מַלְכֵי
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

כִּי מִלְאֲכֵי וְצִוָּה לָךְ, לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְרָבִיבֶךָ:
אֲדֹנָי יִשְׁמַר צֵאתְךָ וּבּוֹאֲךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא, וְרַחוּק מִפְּנִינִים מִכְּרָה: בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ, וְשָׁלָל לֹא
יִחַסֵּר. גְּמַלְתָּהּ טוֹב וְלֹא רָע, כֹּל יָמֵי חַיֶּיהָ: דְרָשָׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים,
וּתְעַשׂ בַּחֲפִץ כַּפִּיהָ: הִיְתָה בְּאֵינִיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה: וּתְקָם בְּעוֹד
לַיְלָה, וּתְתֵן טָרֶף לְבֵיתָהּ, וְחָק לְנִעְרוֹתֶיהָ: וּמִמָּה שָׂדֵה וּתְקַחְהוּ, מִפְּרֵי כַּפִּיהָ
נְטֻעָה בְרָם: חֲגֹרָה בְּעֵז מִתְנִיָּה, וּתְאָמִץ זְרוּעוֹתֶיהָ: טְעֵמָה כִּי טוֹב סַחְרָה, לֹא
יִכְבֶּה בַלַּיְלָה גְרָה: יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּיִשׁוּר, וּכְפִיהָ תִמְכּוּ פֶלֶךְ: כַּפָּה פְרָשָׁה
לְעֵנִי, וַיְדִיָּה שְׁלָחָה לְאֲבִיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֹג, כִּי כָל בֵּיתָהּ לְבוּשׁ
שָׁנִים: מִרְבָּדִים עֲשֵׂתָהּ לָהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ: גּוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ,
בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֶרֶץ: סָדִין עֲשֵׂתָהּ וּתְמַכֵּר, וְחֲגוּר נִתְנָה לְפִנְעֵנִי: עֵז וְהָדָר
לְבוּשָׁהּ, וּתְשַׁחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פְתָחָה בְּחֻבְמָה, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה:
צוּפִיָּה תְּלִיכוֹת בֵּיתָהּ, וְלֶחֶם עֲצֵלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאשְׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ
וַיַּחֲלָלָהּ: רְבוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל, וְאֵת עֲלִיתָהּ עַל בְּלָנָה: שָׁקַר חֲחַן וְהִבֵּל חִיפּוֹ,
אֵשֶׁת וְרֵאת אֲדֹנָי הִיא תִתְחַלֵּל: תִּגְנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיַּחֲלִלוּהָ בְּשַׁעְרִים
מֵעַשְׂיָהּ:

סדר הגדה

יסדר על שולחנו על גבי קערה גי מצות מונחות זו על זו (התחתונה – ישראל, עליה ילוי ועליה יכהן), ועל גבי מפית הפרוסה על שלושתן – מימין: הזרוע וכנגדו הביצה, תחתיהם באמצע המרור ותחת הזרוע החרוסת, וכנגדו תחת הביצה הכרפס ותחת המרור החזרת שעושין כורך:

סימון סדר של פסח

קֶדֶשׁ . וְרַחֵץ . בְּרֶפֶס . יַחֵץ . מַגִּיד . רְחֹצָה . מוֹצֵיא . מִצֵּה .
מְרֹר . בּוֹרֵךְ . שֶׁלַחַן עוֹרֵךְ . צֶפֶן . בֶּרֶךְ . הִלֵּל . נִרְצָה:

כשליל הסדר חל בליל שבת אומרים בלחש

מִזְמוֹר לְדָוִד אֲדֹנָי רֵעִי לֹא אֶחָסֵר: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצֵנִי, עַל מִי מְנוּחֹת יִנְהַלְנִי: נַפְשִׁי
יִשׁוּבָב, יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֶלֶךְ בְּגֵיא צַלְמוֹת לֹא אִירָא רַע,
כִּי אַתָּה עֲמֹדִי. שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֶנְתְּךָ הִפְּחָה יִנְחַמוּנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שֶׁלַחַן נֶגֶד צַרְרֵי, דִּשְׁנֵת
בְּשִׁמּוֹן רֵאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: אַךְ מִיֵּן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי כְּבֵית אֲדֹנָי לְאֶרֶץ
יָמִים:

דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחֵין קַדִּישֵׁין:

אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא דְכּוּחֵימְנוּתָא שְׁלַמְתָּא הַדוּתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא
דְּמַלְכָּא דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחֵין קַדִּישֵׁין, וְזַעַר אַנְפִּין וְעֵתִיקָא קַדִּישָׁא
אַתְנִן לְסַעְדָּא בְּהַדְּהָ:

קידוש

אתקינו סעודתא דמלכא עלאה דא היא סעודתא דקודשא בריך הוא ושכינתיה:

קדש

כשחל יום טוב בשבת אומרים תחלה יום הששי:

יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו, כי בו שבת מכל מלאכתו, אשר ברא אלהים לעשות.

כשחל בחול מתחילין כאן:

סברי מרנו ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במוצותיו. ותתן לנו אדני אלהינו באהבה (לשבת): שפחות למנוחה ומועדים לשמחה, חגים וזמנים לששון, את יום (לשבת): השבת הזו ואת יום (חג המצות הזה, ואת יום טוב מקרא קדש הזה זמן חרותנו (לשבת): באהבה), מקרא קדש, וזכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים, (ושבת) ומועדי קדשך (לשבת: באהבה וברצון) בשמחה ובששון הגדלתנו: ברוך אתה אדני, מקדש (השבת) ישראל והזמנים:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

במוצאי שבת מקדשים לפי סדר: יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש:

ברוך אתה אדני אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול. בין אור לחשך. בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מושבת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך: ברוך אתה אדני המבדיל בין קדש לקדש: שהחיינו

שונה הכוס בשיבה בהסיבת שמאל (הטייה אלכסונית של גופו לצד שמאל) דרך חירות (כמנהג האצולה בימי

קדם):

זרחיך

נוטלים ידיים ללא ברכה:

כרפס

נוטל פחות מכזית כרפס ויטבול במי מלח או חומץ ויברך:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאָדָמָה:

יכוון בברכה זו להוציא ידי חובה גם את המרור שיאכל אחר-כך.

יהין

ויקח מצה האמצעית ופורסה לשניים, חלק אחד גדול מחבירו, וחלק הגדול יניח לאפיקומן, והקטן מניח בין ה' מצות.

מגיד

ומגביה הקערה שיש בה המצות (ומגלה את המצות מתוך המפית) ויאמר:

**הָא לַחֲמַא עֲנִיָא דִּי אָכְלוּ אַבְהֵתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. פֶּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכֹל.
פֶּל דְּצִרִיךְ יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא הָבָא. לְשָׁנָה הַפְּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
הַשְׁתָּא עֲבָדִין לְשָׁנָה הַפְּאָה בְּנֵי חוֹרִין:**

מכסין בחזרה את המצות ומסלקין הקערה לצד אחר ומוזגין לו כוס ב' וכאן הבן שואל מה נשתנה:

**בַּזֶּה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת. שְׁבֻכָל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מִמְּבִילִין
אִפִּילוּ פַעַם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעַמִּים: שְׁבֻכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין
חֶמֶץ אוֹ מִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה בָּלוּ מִצָּה: שְׁבֻכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר
יִרְקוֹת. הַלֵּילָה הַזֶּה מְרֹר: שְׁבֻכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסַבִּין
הַלֵּילָה הַזֶּה בָּלְנוּ מְסַבִּין.**

ומחזירין הקערה ומגלין שוב מקצת הפת ואומרים עבדים היינו:

**עֲבָדִים הָיינו לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה
וּבְזֹרֹעַ נְמוּיָה. וְאֵלֹו לֹא הוֹצִיא תְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ
מִמִּצְרַיִם הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעֲבָדִים הָיינו לְפַרְעֹה בְּמִצְרַיִם.
וְאִפִּילוּ בָּלְנוּ חֲכָמִים בָּלְנוּ נְבוֹנִים בָּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצָּנָה עֲלֵינוּ
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרִבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁפָּח:**

מעשה ברבי אלעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי
טרפון שהיו מסבין בבני ברק. והיו מספרים ביציאת מצרים כל
אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת
שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני בבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר
יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא. שנאמר למען תזכר את
יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך
להביא הלילות. ותכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא
לימות המשיח:

ברוך המקום. ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל. ברוך הוא. בנגד
ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד
שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר מה הערות והחקים והמשפטים אשר צוה אדני
אלהינו אתכם ואף אתה אומר לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר
הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר מה העבדה הזאת לכם. לכם ולא לו. ולפי שהוציא
את-עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה תקחה את שני ואמר לו
בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה
נגאל:

תם מה הוא אומר מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו אדני ממצרים
מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר
בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים.

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מפעוד יום
תלמוד לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה
ומרור מנחים לפניך:

מִתְחִלָּה עֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעָשׂוּ קִרְבָּנוּ הַמָּקוֹם לְעִבְדָתוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל כָּל הָעָם פֹּה-אָמַר אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
בְּעֵבֶר הַנְּהַר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תָּרַח אֲבִי אֲבִרְהָם וְאֲבִי נָחוֹר וַיַּעֲבְדוּ
אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

וְאָקַח-אֶת אֲבִיכֶם אֶת-אֲבִרְהָם מֵעֵבֶר הַנְּהַר וְאִלְךָ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן
וְאֲרַבְּהָ (וְאֲרַבְּ כְּתִיב) אֶת זֶרְעוֹ וְאֶתְּן לוֹ אֶת יִצְחָק וְאֶתְּן לְיִצְחָק אֶת-
יַעֲקֹב וְאֶת-עֵשָׂו וְאֶתְּן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׁעִיר לְרֵשֶׁת אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ
מִצְרָיִם:

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת
הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאֲבִרְהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַכְּתָרִים.
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאֲבִרְהָם יָדַע תִּדְעֵנִי כִּי גֵר יִהְיֶה זֶרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַיַּעֲבֹדוּם
וְעַנּוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בָּן אֲנֹכִי וְאֲחֵרֵי כֵן
יֵצְאוּ בְּרַכּוּשׁ גָּדוֹל:

צריך להגביה הכוס ולכסות הפת. כן כתב האר"י ז"ל:

וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלֶּא
שְׁבָבֵל-דוֹר וְדוֹר עֹמְדִים עָלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ
מִיָּדָם:

יניח הכוס מידו ויגלה המצות:

צֵא וְלָמַד מִזֶּה בְּקִשׁ לְבָן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ. שֶׁפָּרַעָה לֹא גֵר אֶלֶּא
עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בְּקִשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר אֲרָמִי אָבִד אֲבִי וַיֵּרֶד
מִצְרַיִמָּה וַיִּגֵּר שָׁם בְּמַתִּי מֵעֵט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרָב:

וַיֵּרֶד מִצְרַיִמָּה אָנוּס עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגֵּר שָׁם מִלְּמַד שְׁלֹא יֵרֵד יַעֲקֹב אֲבִינוּ
לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלֶּא לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֵל פְּרַעָה לְגוֹר
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לְעִבְדֶיךָ כִּי כִבֵּד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן
וַעֲתָה יָשְׁבוּ נָא עִבְדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן:

בְּמַתִּי מֵעֵט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נַפְשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה וַעֲתָה שְׁמֶיךָ
אֲדֹנָי אֱלֹהֶיךָ כְּבוֹדִכִּי הַשָּׁמַיִם לָרֵב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי מְלֻמָּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל

מִצִּיגִים שָׁם: גָּדוֹל עֲצוּם כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ
כְּמֵאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וְרַב כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲעֹבֵר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ
מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדַמְיוֹךָ וְאֹמֵר לְךָ בְּדַמְיוֹךָ מִי וְאֹמֵר לְךָ בְּדַמְיוֹךָ מִי: רִבְבָה כְּעֲמֹת
הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ וַתִּגְדְּלֵי וַתִּבְּוֹאֵי בְּעֵדֵי עֲדִיִּים שְׂדֵיִם נִכְנֵו וַשְׁעֶרְךָ צִמַח
וְאֵת עֵרֹם וְעֶרְיָה:

וַיִּרְעוּ אֶתְנֵו הַמִּצְרִים וַיַּעֲנֻנוּ, וַיִּתְּנֵו עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַיִּרְעוּ אֶתְנֵו הַמִּצְרִים
כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה
וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיַּעֲנֻנו כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר
וַיִּשְׂבוּ עָלָיו שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּן עֲרֵי מִסְכְּנוֹת לְפִרְעֹה אֶת-
פֶּתָם וְאֶת-רַעְמָסֶס: וַיִּתְּנֵו עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶךְ: וַיִּמְרְרוּ אֶת-תַּוְיָהֶם בְּעֲבֹדָה קָשָׁה כְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים
וּבְכֹל-עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל-עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפֶרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֵל אֲדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קִלְנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֵת עֲמִלְנוּ וְאֵת
לְחֻצְנוּ: וַנִּצְעַק אֵל אֲדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיּוֹם הַרְבִּיִּים הָחֵם
וַיָּמָת מִלֶּךְ מִצְרַיִם וַיֶּאֱנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֵל הָאֱלֹהִים
מִן הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת-קִלְנוּ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכּוּר
אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אֲבֹרָתָם אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים:

וְאֵת עֲמִלְנוּ אֵלֹו חֲפָנִים כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֶבֶן הַיְלֹוֹד תִּיאָרֶה תִּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל
חֶבֶת תַּחֲיִינִן: וְאֵת לְחֻצְנוּ זֶה הִדְחַק כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רֵאִיתִי אֶת הַלְחִץ
אֲשֶׁר מִצְרַיִם לְחֻצִים אֹתָם:

וַיִּזְצֹאנוּ אֲדֹנָי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמִרְא גָּדֹל וּבְאֵתוֹת
וּבְמִפְתָּיִם: וַיִּזְצֹאנוּ אֲדֹנָי מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מִלְחָמָה וְלֹא עַל יְדֵי
שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּכַבּוּדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר
וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּלְלָה הָיָה וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם

וְעַד בְּהִמָּה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי אֲדַנֶּי וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּאת אֲנִי וְלֹא מִלְּאֲדָךְ. וְהִפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא
שָׂרְף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הִשְׁלִיחַ. אֲנִי אֲדַנֶּי. אֲנִי
הוּא וְלֹא אֲחֵר:

בְּיַד חֲזֹקָה זֶה הַדָּבָר כִּמֹּה שֶׁנֶּאֱמָר הִנֵּה יַד אֲדֹנָי הַיּוֹהָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשִׂדְהָ בְּפוֹסִים
בְּחִמְרִים בְּגִמְלִים בְּבִקְרָה וּבְצֵאן דָּבָר כְּבֵד מְאֹד: וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה זֶה הַחֶרֶב כִּמֹּה
שֶׁנֶּאֱמָר וְחִרְבּוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם. וּבְמִזְרָא גָדֹל זֶה גְלוּי שְׂכִינָה כִּמֹּה
שֶׁנֶּאֱמָר אוֹ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לֵבָא לְקַחַת לֹו גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי כְּמִסַּת פְּאֵתֵת וּבְמוֹפְתִים
וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזֹקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם אֲדֹנָי
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאֵתוֹת זֶה הַמּוֹטָה כִּמֹּה שֶׁנֶּאֱמָר וְאֵת הַמּוֹטָה הַזֹּאת תִּקַּח
בְּיַדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתֵת: וּבְמִפְתִּים זֶה הַדָּם כִּמֹּה שֶׁנֶּאֱמָר וְנָתַתִּי מוֹפְתִים
בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ:

בעת אמירת דם ואש ותמרות עשן, שופכים מהגביע שלושה טפטופים לתוך כלי שבור (ויכוון שהכוס הוא סוד המלכות ושופך מהיין שבתוכו סוד האף והזעם שבה על-ידי כח הבינה לתוך כלי שבור סוד הקליפה שנקראת ארור):

דָּם וְאֵשׁ וְתִמְרוֹת עֵשֶׂן:

דָּבָר אֲחֵר: בְּיַד חֲזֹקָה שְׁתִּים. וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה שְׁתִּים. וּבְמִזְרָא גָדֹל שְׁתִּים.
וּבְאֵתוֹת שְׁתִּים. וּבְמִפְתִּים שְׁתִּים:
אֵלֹו עֵשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם. וְאֵלֹו הֵן:

באמירת עשר מכות ישפוך עוד עשר שפיכות מהכוס עצמו (ויכוון בשפיכה גם כן כנוצר לעיל) ומה שנשאר בכוס (נעשה סוד יין המשמח) לכך לא ישפוך אלא יוסיף יין:

**דָּם. צְפָרְדַּע. בְּנִים. עָרוֹב. דָּבָר. שְׁחִין.
בָּרָד. אֲרָפָה. חֲשָׁךְ. מַפֵּת בְּכוֹרוֹת:**

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

דְּצ"ךְ. עַד"ש. פֶּאח"ב:

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות. במצרים מה הוא אומר ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא. ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל את הים הגדלה אשר עשה אדני במצרים וייראו העם את אדני ויאמינו באדני ובמשה עבדו: כמה לקו באצבע עשר מכות. אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות. ועל הים לקו חמשים מכות:

רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות שנאמר ישלח כס חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים: עברה אחת. וזעם שתיים. וצרה שלש. משלחת מלאכי רעים ארבע. אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות:

רבי עקיבא אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות. שנאמר ישלח כס חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים. חרון אפו אחת. עברה שתיים. וזעם שלש. וצרה ארבע. משלחת מלאכי רעים חמש. אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות:

כמה מעלות טובות למקום עלינו:

- אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דינו:
- אלו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם דינו:
- אלו עשה באלהיהם ולא הרג את בכוריהם דינו:
- אלו הרג את-בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם דינו:
- אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים דינו:
- אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה דינו:
- אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרינו בתוכו דינו:
- אלו שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה דינו:
- אלו ספק צרפנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את הפן דינו:
- אלו האכילנו את-הפן ולא נתן לנו את השבת דינו:
- אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דינו:
- אלו קרבנו לפני הר-סיני, ולא נתן לנו את התורה דינו:
- אלו נתן לנו את-התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דינו:
- אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה דינו:

על אחת במה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו. שהוציאנו ממצרים. ועשה בהם שפטים. ועשה באלהיהם. והרג את בכוריהם. ונתן לנו את ממונם. וקרע לנו את היבם. והעבירנו בתוכו בחרבה. ושקע צרינו בתוכו. וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. והאכילנו את הפן. ונתן לנו את השפת. וקרענו לפני הר סיני. ונתן לנו את התורה. והכניסנו לארץ ישראל. ובהנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו:

רַבֵּן וּמְלִיאֵל הָיָה אֹמֵר כָּל-שָׁלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלָיו בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יָדוֹ הוֹבְתָו. וְאֵלֵי הֵן:

פֶּסַח. מִצְּהָה. וּמְרוֹר:

פֶּסַח שְׁהִי אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַמִּקְוֶה עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאִמְרַתֶּם זִכַּר פֶּסַח הוּא לְאֹדְנֵי אֲשֶׁר פֶּסַח עַל-בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת-מִצְרַיִם וְאֵת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקְדֵּי הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ:

מחזיק בידו את המצה החצויה (שנפרסה) ויאמר:

מִצְּהָה זֶה שְׂאֵנו אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקַּת שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמוֹץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאֻ מִמִּצְרַיִם עֲגוֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָבִלוּ לְהַתְמַהֵמֵה וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

נוטל המרור אשר באמצע הקערה בידו, ויאמר:

מְרוֹר זֶה שְׂאֵנו אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁמְרָרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת-חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת-חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים וּבְכָל-עַבְדָּה בַשָּׂדֶה אֶת כָּל-עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֶךְ:

בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת-עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִנְדַּת לְבַבְךָ בְּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה אֲדֹנָי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: לֹא אֶת-אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גָּאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמִּצְרַיִם אֲלֵא אִף אוֹתֵנוּ גָּאֵל עִמָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמוֹעַן הָבִיא אֶתֵנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

יכסה את המצות ויגביה את הכוס ואוחזו בידו עד סיום ברכת אשר גאלנו (המסיימת במילים "גאל ישראל"):

לפִיכֶךָ אֲנַחְנוּ תְּיָבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמַם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַלֵּה וּלְקַלֵּם. לְמִי שַׁעֲשֵׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֵת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים. הוֹצִיאֵנוּ מֵעֲבֹדוֹת לְחֵרוֹת. מִיַּגוֹן לְשִׁמְחָה. וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וּמִשְׁעֶבֶד לְגְאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנֶיךָ הַלְלוּיָהּ:

א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עֲבָדֶי אֲדֹנָי הַלְלוּ אֵת שֵׁם אֲדֹנָי: ב יְהִי שֵׁם אֲדֹנָי מְבָרֵךְ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם: ג מִמְזֹרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵי מַהֲלָל שֵׁם אֲדֹנָי: ד רַם עַל כָּל גּוֹיִם אֲדֹנָי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי כְּאֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחַ לְשִׁבְתָּ: ו הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ: ז מְקוֹמֵי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבוֹיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבֵי עִם גְּדִיבִים עִם גְּדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה הַלְלוּיָהּ:

א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בַּיּוֹם הַזֶּה יִהְיֶה לְקַדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלֹּתָיו: ג הַיּוֹם רָאָה וַיִּנָּם הִרְדֵּן יִסָּב לְאַחֹר: ד הַחֲרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: ה מַה לָּךְ הַיּוֹם כִּי תִנּוּם הִרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר: ו הַחֲרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ח הַחֲפָכֵי הַצּוֹר אָנֹכִי מִיּוֹם הַלְּמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיּוֹם:

כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֵת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהַגִּיעָנוּ הַלְלוּיָהּ הַזֶּה לְאֲכָל-בֹּו מִצֵּה וּמְרוֹר. כֵּן אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים תְּפָאִים לְקַרְאֵתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים כְּבָנֵינוּ עִירֵךְ וְשִׁשִׁים בְּעֲבוֹדָתְךָ וְנֹאכָל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים (ואם חל ליל הסדר במוצאי שבת: מִן הַפְּסָחִים וּמִן הַזְּבָחִים) אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן וְנוֹדָה לָּךְ שִׁיר תְּדַשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּתֵנוּ נִפְשָׁנוּ: כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי גָּאֵל יִשְׂרָאֵל:

ומברך ושיתה בהסיבה:

כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

רהצה

ואחר כך נוטל ידיו ומברך :

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:

מוציא

ויאחז בכל שלשת המצות שעל הקערה כסדר שהניחם – הפרוסה בין שתי השלימות ויברך :

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:

מצה

ולא יבצע מהן, אלא יניח המצה השלישית (התחתונה) להשמט מיזו. ויברך על הפרוסה (החצויה) עם העליונה טרם ישברם, ברכה זו. ויכוין במחשבתו לפטור גם-כן אכילת הכריכה שממצה השלישית וגם אכילת האפיקומן יפטור בברכה זו :

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מַצָּה:

ואחר כך יבצע כזית (שיעור מדת 'כזית': כשליש מצת-יד) מכל אחת משתיהן (מהעליונה ומהחצויה) ויאכל ביחד ובהסיבה:

מרור

ואחר כך יקח כזית מרור, ויטבל בחרוסת, וינער החרוסת מעליו כדי שלא יתבטל טעם המרירות, ויברך ברכה זו :

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר:

ויאכלנו בלי הסיבה :

בורך

ואחר כך יקח מצה השלישית התחתונה, וחזרת (המרור בתחתית הקערה) עמה כשיעור כזית, ויטבול בחרוסת ויכרכם ביחד (מצה ממעל ומצה מתחת), ויאמר זה :

**בֵּן עֲשֵׂה הֲלֵל בְּזִמְנֵי שְׁפִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיָה בּוֹרֵךְ פֶּסַח מַצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד.
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר עַל מִצְוֹת וּמָרָרִים וְאִכְלָהוּ:**

ואוכלם ביחד [ובהסיבה]:

שלתן עורך

ואחר כך אוכל ושותה כדי צרכו. ויכול לשתות יין בין כוס ב' לגי' :

צפון

ואחר כך יקח האפיקומן ויחלקו לכל בני ביתו לכל אחד כזית (ואם לא מספיק מצת עורך הסדר יחלק להם ממצה אחרת), ויאכל בהסיבה. וצריך לאכלו קודם חצות :

ואחר כך מוזגין לו כוס שלישי ואומר עליו ברכת המזון:

א שיר המעלות בשוב אדני את-שבת ציון חיינו כהלמים: ב אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל אדני לעשות עם אלה: ג הגדיל אדני לעשות עמנו חיינו שמחים: ד שובה אדני את שבתנו פאפיקים פננב: ה הזרעים בדםעה ברנה יקצרו: ו הלזך ילך ובכה נשא משך-הזרע בא יבא ברנה נשא אלמותיו:

א לבני קרח מזמור שיר יסודתו בהררי קדש: ב אוהב יי שערי ציון מכל משפנות יעקב: ג נבדודת מדבר כך עיר האלהים סלה: ד אזכיר רחב ובבל לידעי הגה פלשת וצור עם פוש זה ילד שם: ה ולציון יאמר איש ואיש ילד בה והוא יכוננה עליון: ו יי יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה: ז ושרים כהללים כל מעיני כך:

אברכה את יי בכל עת תמיד תהלתו בפני: סוף דבר הפל נשמע את האלהים ורא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: תהלת יי ודבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם תלליה:

קודם מים אחרונים יאמר פסוק זה:

זה חלק אדם רשע מאלהים ונחלת אמרו מאל:

ואחר שוטף קצות אצבעותיו במים (מים אחרונים) ויאמר פסוק זה:

ויברך אלי זה השלחן אשר לפני יי:

אם מברכין בזימון אומר המברך:

רבותי נברך:

וענין המסובין: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:

וחזור המברך: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:

המברך אומר: ברשות מרגן ורפגן ורבתי נברך שאכלנו משלו:

וענין המסובין: ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ואם הם עשרה (או יותר): נברך אלהינו שאכלנו משלו:

וענין המסובין: ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ומי שלא אכל עונה: ברוך אלהינו ומברך שמו תמיד לעולם ועד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הֵן אֵת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּטוֹבוֹ בָּחַן בְּחָסֶד
וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ: וּבְטוֹבוֹ הַגָּדוֹל
עִמָּנוּ תָּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מִזּוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל
כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרָגִם לְכָל וּמִטִּיב לְכָל וּמִכִּין מִזּוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא
בְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת-יַדְךָ וּמִשְׁפִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הֵן אֵת
הַכֹּל:

גוֹדֵה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וּרְחֻבָּה
וְעַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִיַּד עֲבָדִים
וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרֵנוּ וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ וְעַל חֻקְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ
וְעַל חַיִּים הֵן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מִזּוֹן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָגִם אוֹתָנוּ
תָּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךָ וּמְבַרְכִים אוֹתְךָ יִתְבַרַךְ שְׁמֹךְ בְּפִי
כֹּל חַי תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כְּפִתּוּב וְאֲכִילַת וְשִׁבְעַת וּבִרְכַת אֵת יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ וְעַל
הַמִּזּוֹן:

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן
כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ וְעַל הַבַּיִת הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ
שֶׁנִּקְרָא שְׁמֹךְ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ רּוֹעֵנוּ זוֹנְנוּ פְּרָגְנוּ וְכִלְכַּלְנוּ וְהִרְוִיחְנוּ
וְהִרְנוּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִהֲרָה מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ: וְנָא אֵל-תַּצְרִיכֵנוּ יְהוָה
אֱלֹהֵינוּ. לֹא לִידֵי מִתְנַת בֶּשֶׂר וְדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאתָם כִּי אִם לִידְךָ הַמְּלֵאָה
הַפְתוּתָה הַקְּדוּשָׁה וְהִרְחֵבָה שְׁלֵא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם לְעוֹלָם וָעֶד:

בשבת: רְצֵה וְתַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֶת הַגָּדוֹל
וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת-בוֹ וְלַגּוֹת-בוֹ
בְּאַהֲבָה בְּמִצְוֹת רְצוֹנְךָ. וּבְרָצוֹנְךָ הִנִּיחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שְׁלֵא תִהְיֶה צָרָה וְיָגוֹן וְאֲנַחָה
בְּיוֹם מְנוּחָתָנוּ. וְהִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ וּבְבִנְיַן יְרוּשָׁלַם עִיר קְדֻשְׁךָ כִּי
אַתָּה הוּא בַעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנְּחֻמוֹת:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא. ויגיע ויראה וירצה. וישמע ויפקד
ויזכר. וזכרוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משית בן-דוד
עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל-עמך בית ישראל לפניך
לפליטה למוכה. לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום. ביום חג
המוצות הזה. ביום טוב מקרא קדש הזה. זכרנו יהיה אלהינו בו למוכה.
ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חום
וחנון ורחם עלינו והושיענו פי אליך עינינו. פי אל מלך חנון ורחום אתה:
ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יהוה בנה ברחמי
ירושלים. אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם האל. אבינו מלפנו. אדירנו בוראנו
גואלנו יוצרנו. קדושנו קדוש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב
והמטיב לכל בכל יום ויום. הוא היטיב לנו. הוא מטיב לנו. הוא ייטיב לנו.
הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים. ולרחו
הצלה והצלחה. ברכה וישועה. נחמה פרנסה וכלפלה ורחמים וחיים ושלום
וכל-טוב ומכל-טוב לעולם אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם
ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים
ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים ויתחדד בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן
הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבור על גלות מעל צוארנו והוא יוליכנו
קוממויות לארצנו: הרחמן הוא ישלח ברכה מרבה בבית זה ועל שלחן זה
שאכלנו עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר-
לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעל
הבית הזה ואת-אמי מורת בעלת הבית הזה אותם ואת-ביתם ואת-ורעם
ואת כל-אשר להם אותנו ואת-כל אשר לנו: כמו שברך את אבותינו
אברהם יצחק ויעקב בכל מפל כל בן יברך אותנו (בני בריה) בלנו יחד בברכה
שלמה ונאמר אמן:

ממרום ילמדו עליו ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום ונשא ברכה מאת
יהוה וצדקה מאלהי ישענו ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים
ואדם:

בשבת: הַרְחַמֵּן הוּא יִגְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׂבָלוֹ שַׁבַּת וּמְנוּחָהּ לְחַיֵּי הָעוֹלָמוֹם:

הַרְחַמֵּן הוּא יִגְחִילֵנוּ לְיוֹם שְׂבָלוֹ טוֹב:

הַרְחַמֵּן הוּא יִזְכְּנוּ לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדֵּל יִשׁוּעוֹת מִלְּבֹו וְעֵשֶׂה הַסֵּד לְמִשְׁיחוֹ לְדָוִד וְלִזְרַעוֹ עַד עוֹלָם: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְהוָה קִדְשׁוֹ כִּי אֵין מִחְסוֹר לְיִרְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְדִרְשׁוּ יְהוָה לֹא יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם הַסֵּדוֹ: פּוֹתַת אֶת יַדְךָ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רִצּוֹן: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְּטָחוֹ:

ומברך על הכוס ושותה בהסיבה:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

מוזגין כוס רביעית ופותחין הדלת לכבוד כניסת אליהו הנביא ואומרים:

שְׂפַךְ הַמֵּתֶךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ. וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: כִּי אֲכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נְוֵהוּ הַשָּׁמַיִם: שְׂפַךְ עֲלֵיהֶם וְעַמְּךָ וַחֲרוֹן אַפְּךָ יִשִּׁיגֵם: תִּרְדֹּף בְּאֵף וּתְשַׁמְדֵם מִתַּחַת שָׁמַי אֲדֹנָי:

הלל נרצה

לֹא לָנוּ אֲדֹנָי לֹא לָנוּ כִּי לְשִׁמְךָ תָּנָן כְּבוֹד עַל חֲסִדְךָ עַל אֲמוּנְתְךָ: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךְ נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֱלֹהֵינוּ בְּשִׁמּוֹם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עָשָׂה: עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם: פֶּה לֶהֱם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לֶהֱם וְלֹא יִרְאוּ: אָזְנוֹם לֶהֱם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵף לֶהֱם וְלֹא יִרְיִחוּ: יָדֵיהֶם וְלֹא יִמְיִשוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִתְלַכּוּ לֹא יִהְיוּ בְּנִרוֹנָם: כְּמוֹתֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר-בְּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּאֲדֹנָי עוֹרֵם וּמְנַגֵּם הוּא: בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוֹ בְּאֲדֹנָי עוֹרֵם וּמְנַגֵּם הוּא: יִרְאֵי אֲדֹנָי בְּטַחוֹ בְּאֲדֹנָי עוֹרֵם וּמְנַגֵּם הוּא:

אֲדֹנָי זָכְרֵנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֶהְרֹן: יְבָרַךְ יִרְאֵי אֲדֹנָי הַקְּטַנִּים עִם הַגְּדֹלִים: יִסַּף אֲדֹנָי עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לְאֲדֹנָי עֹשֶׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְאֲדֹנָי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם: לֹא הַמֵּתִים יִתְלַלוּ יְהִי וְלֹא כָּל-יִרְדֵי דוּמָה: וְאַנְחֵנוּ נְבָרַךְ יְהִי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבֶּתִי כִּי יִשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִנְיָמִי אֶקְרָא: אִפְסוּנִי תִכְלִי מוֹת וּמוֹצְרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי צָרָה וַיִּגְוֶן אִמְצָא: וּבִשְׁם־אֲדֹנָי אֶקְרָא אֲנִי אֲדֹנָי מִלְטָה נַפְשִׁי: חָנוּן אֲדֹנָי וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: שִׁמְרֵם פְּתָאִים אֲדֹנָי דַּלְתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי כִּי אֲדֹנָי גָּמַל עָלַיְכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמוֹת אֶת־עֵינִי מִן־דְּמוּעָה אֶת־הַגְּלִי מִדְּחִי: אֶתְחַלֵּךְ לִפְנֵי אֲדֹנָי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחַפְזִי כָּל הָאָדָם טוֹב:

מַה אָשִׁיב לֵאדֹנָי כָּל־תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשֶׁא וּבִשְׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא: נִדְרֵי לֵאדֹנָי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי הַפְּנוּתָה לְחַסְדֵיךָ: אֲנִי אֲדֹנָי כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אִמְתְּךָ שֶׁתַּחַת לְמוֹסְרֵי: לְךָ אֲזַכֵּר וְכָה תוֹדָה וּבִשְׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא: נִדְרֵי לֵאדֹנָי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בַּיִת אֲדֹנָי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:

הִלְלוּ אֶת אֲדֹנָי כָּל יְמֵי שְׁבַחְוָהוּ כָּל־הָאֲמִים: כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֶסֶדוֹ וְאַמֶּת־אֲדֹנָי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לֵאדֹנָי כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יְרֵאֵי אֲדֹנָי	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה: אֲדֹנָי לִי לֹא אֵירָא מִה־יַעֲשֶׂה לִּי אָדָם: אֲדֹנָי לִי בְעֵזְרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי: טוֹב לְחַסוֹת בְּאֲדֹנָי מִבְּטָח בְּאָדָם: טוֹב לְחַסוֹת בְּאֲדֹנָי מִבְּטָח בְּנָדִיבִים: כָּל יְמֵי חַיֵּי סִבְבוּנִי בִשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי בִשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: כְּדַבְרִים דַּעְבוּ בְּאֵשׁ קוֹצִים בִּשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: הִתְהַ דְּחִיתִנִּי לְנֶפֶל וְאֲדֹנָי עֲזָרְנִי: עֲזֵי וְזָמַרְתָּ יְהוָה וְהִי לִי לִישׁוּעָה: קוֹל הַיָּהּ וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶחָלִי צַדִּיקִים יִמִּין אֲדֹנָי עָשָׂה חֵיל: יִמִּין אֲדֹנָי רִוַּמְמָה יִמִּין אֲדֹנָי עָשָׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת כִּי אֶתִּיה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי־יְהוָה: יִסֵּר יִסְרֵנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי: שִׁתְּחוּ לִי שַׁעֲרֵי צַדִּיק אֲבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה: זֶה הַשַּׁעַר לֵאדֹנָי צַדִּיקִים יְבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתִנִּי וְתַחֲוִי לִי לִישׁוּעָה: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתִנִּי וְתַחֲוִי לִי לִישׁוּעָה: אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִתְהָ לְרֹאשׁ פְּנֵה: מֵאֵת אֲדֹנָי הִתְהָ זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת אֲדֹנָי הִתְהָ זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: זֶה הַיּוֹם עָשָׂה אֲדֹנָי נִגְלָה וְנִשְׁמַחַה בוֹ: זֶה הַיּוֹם עָשָׂה אֲדֹנָי נִגְלָה וְנִשְׁמַחַה בוֹ:

אָנָּה אֲדֹנָי הוֹשִׁיעָה נָא:	אָנָּה אֲדֹנָי הוֹשִׁיעָה נָא:
אָנָּה אֲדֹנָי הַצְּלִיחָה נָא:	אָנָּה אֲדֹנָי הַצְּלִיחָה נָא:

נשמות כל מי תברך את שמך אדני אלהינו. ורוח כל בשר תפאר ותרוםם זכרך
מלפנו תמיד. מן-העולם ועד-העולם אתה אל. ומבלעדך אין לנו
מלך גואל ומושיע הודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו
מלך אלא אתה: אלהי הראשונים והאחרונים אלוה כל בריות אדון כל-תולדות
המהלל ברב התשפחות. המנהיג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים. ואדני הנה לא
יגום ולא יישן. המעורר ישנים והמקיץ נרדמים והמשיח אלמים והמתיר
אסורים והפומך גופלים והזקף פפופים. לך לברך אנהנו מודים. אלו פיני מלא
שירה בים ולשונינו רנה בהמון גליו ושפותיניו שבת במרחבי רקיע ועינינו
מאירות בשמש וכירח וידינו פרושות בנשרי שמים והגלינו קלות באילות: אין
אנו מספיקים להודות לך אדני אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את-שמך על-
אחת מאלף אלפי אלפים ורפי רבבות פעמים המובות נסים ונפלאות שעשית
עמנו ועם אבותינו מלפנים: ממצרים גאלתנו אדני אלהינו. מבית עבדים
פדיתנו. ברעב זנתנו ובשבע בלפלתנו מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו ומחלים
רעים ונאמנים דליתנו: עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך. ואל תמשנו
אדני אלהינו לנצח: על בן אברים שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו
ולשון אשר שמת בפינו: הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו
ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו: כי כל פה לך יודה וכל-לשון לך תשבוע. וכל
עין לך תצפה וכל-ברך לך תברע וכל-קומה לפניך תשתחוה. וכל-הלכות
ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדבר שכתוב כל עצמתי תאמרנה אדני
מי כמוך. מציל עני מחזק מפני ועני ואביון מגלו: מי ידמה-לך ומי ישנה-לך
ומי יערך-לך. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ: נהללך
ונשבחך ונפארך ונברך את-שם קדשך. באמור לדוד ברכי נפשי את אדני וכל
קרכי את שם קדשו: האל בתעצמות עוז הגדול בכבוד שמך. הגבור לנצח
והנורא בנוראותיך. המלך היושב על פסא רם ונשא:

שוכן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב רננו צדיקים באדני לישרים נאזה תהלה: בפי
ישרים תתרוםם. ובשפתי צדיקים תתברך. ובלשון חסידים תתקדש. ובקרב
קדושים תתהלל: ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה ותפאר שמך מלפנו
בכל-דור ודור שכן חובת כל-היצורים. לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו להודות
להלל לשבח לפאר לרומם לתדר לברך לעלה ולקלם על כל דברי שירות
ותשפחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹךְ לְעַד מוֹלְפָנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.
כִּי לָךְ נָאָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד שִׁיר וּשְׁבַחָה הַלֵּל
וְזִמְרָה עִזּוֹ וּמְמִשְׁלָה נִצְחָה גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתַפְאֶרֶת קִדְשָׁה וּמְלֻכוֹת.
בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמּוֹךְ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ וּמַעֲוֹלָם עַד עוֹלָם אֵתָּה אֵל: בְּרוּךְ
אַתָּה אֲדֹנָי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתְּשׁוּבָה אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא
כָּל-הַנְּשָׁמוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יְחִיד חַי הַעוֹלָמִים:

הנוהגים לומר פזמונים, אין להפסיק בהם בין ברכה זו ובין ברכת הכוס, אלא מיד אחר-כך יברך על כוס ד':

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן: וְשׁוּתָה בַּחֲסִיבָה

ברכה אחרונה על הגפן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְחִלָּתָ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאָכַל מִפְּרִיָּהּ וּלְשִׁבּוֹעַ
מִטּוֹבָה רַחֵם נָא יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן מוֹשְׁבַן כְּבוֹדְךָ וְעַל
מוֹזַבְחֶךָ וְעַל-הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ.
וְשִׁמְחֵנוּ בָּהּ וּנְבָרְכֶךָ בְּקִדְשָׁה וּבְמַהֲרָה (בשבת: וּרְצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה): וְזִכְרֵנוּ
לְטוֹבָה בַּיּוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה יְהוָה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לָךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל
פְּרֵי הַגֶּפֶן: בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן:

ברכת בני"ר באם שתה שאר משקין:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת וְחַסְרוֹנֵן עַל כָּל מַה שְׁבָרָאתָ
לְחַיּוֹת בְּהֵם נֶפֶשׁ כָּל חַי. בְּרוּךְ חַי הַעוֹלָמִים:

ואחר כך יאמר:

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּיְרוּשָׁלַיִם: